

การพัฒนาแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

The Development of the Risk Student Care Management Model for The Medium Size of Primary Schools Under the Office of the Basic Education Commission

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวีกุล**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและสร้างรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 โรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง นำผลมารวบรวมสังเคราะห์เป็นรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง แล้วศึกษาความสมบูรณ์ของรูปแบบโดยการจัดประชุมสัมมนา (connoisseurship) ของผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 10 คน 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล โดยทำการทดลองกับโรงเรียนวัดใหม่สุคนธ์าราม จำนวน 1 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง แบบประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และแบบสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นรายบุคคล แล้ว 3) ศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงตามระบบและกลไก ปัญหา อุปสรรค ผลลัพธ์การดำเนินงาน พบว่ามีการดำเนินการในด้าน การกำหนดนโยบาย กำหนดโครงสร้างการบริหาร กำหนดบทบาทหน้าที่ การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การนิเทศ กำกับติดตาม ปัญหา อุปสรรค ผลลัพธ์การดำเนินงาน

* วัตถุประสงค์ของการเขียนบทความ เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัย

** นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหอมเกร็ด ตำบลหอมเกร็ด อำเภอสองพาน จังหวัดนครปฐม โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-9744-2446 E-Mail Address : ya2499@gmail.com อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร

2. รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ การดำเนินงาน การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน และการประเมินผลและรายงานผล

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีการปฏิบัติที่ได้ผลดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.39$) และภาวะเสี่ยงของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรายบุคคล มีภาวะเสี่ยงลดลงร้อยละ 100 แต่ยังคงดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

4. รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.41$)

คำสำคัญ : การดูแลช่วยเหลือ /นักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ABSTRACT

The Purposes of this research were to design and make the Risk Student Care Management Model for the Medium Size of Primary Schools under the Office of the Basic Education Commission, to study the effectiveness of the Risk Student Care Management Model for the Medium Size of Primary Schools under the Office of the Basic Education Commission and to study the used model appropriateness of the Risk Student Care Management Model for the Medium Size of Primary Schools under the Office of the Basic Education Commission. The conducting this research was divided into 3 stages : 1) to study the six sample schools about the situations of the Risk Student Care Management by using the structured interview form. The result's interview was synthetic for the Risk Student Care Management Model and then to have the connoisseurship for the complete model by the ten specialists in educational administration, guidance and the Risk Student Care. 2) to study the effectiveness in the efficiency evaluation of the Risk Student Care Management and the decreasing risk students survey, the Risk Student Care Management Model was experimented in one school – Watmaisukoltharam School. The datas obtained were the Risk Student Care Management Model, the efficiency evaluation of the Risk Student Care Management form and the decreasing risk students survey form 3) to study the used model appropriateness of the Risk Student Care Management Model by the ten specialists in educational administration, guidance and the Risk Student Care. The research instrument used on this study was model appropriateness questionnaire form. Statistics Employed in the research were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research findings revealed as following :

1. The operating conditions of school about the Risk Student Care Management with system and mechanism, problem obstacle, result of operations consisted of : Policy, Structure, Role, Planing, Doing, Monitoring, Problem Obstacle and Results of operations.

2. The Risk Student Care Management Model consisted of 5 components : Strategy, Structure and Role, Implementation, Monitoring and Evaluation and Report.

3. The effectiveness of the Risk Student Care Management Model was found : The efficiency evaluation of the Risk Student Care Management was at high level ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.39$) and the risk students had the lower risk at 100 % , but have to take care continuous the risk students.

4. The used model appropriateness of the Risk Student Care Management Model was at high level ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.41$)

Keywords : Care Management/the Risk Student

บทนำ

เด็กและเยาวชนเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย หรือมีผู้กล่าวเสมอว่า “เด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ” (สุวรรณ แสงสุริยา : 373) ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) จะต้องอาศัยการบริหารจัดการให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การทำให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้อยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ด้วยกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (ธีรศักดิ์ อุณารมย์เลิศ : 4) แต่ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการไหลบ่าทางวัฒนธรรม ทำให้พฤติกรรม ความคิดและทัศนคติของเด็กเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษกับตัวเด็กเอง ซึ่งนับวันจะทวีความซับซ้อนมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนของชาติ ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้กลายเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการศึกษา ถ้าไม่ได้รับการสร้างภูมิคุ้มกัน จะทำให้เกิดปัญหาได้ และหากปล่อยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนก็จะพบสภาพปัญหา ดังที่กรมสุขภาพจิต (2544: 13 - 15) กล่าวถึงคือ ด้านการเรียน นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่สนใจการเรียน หนีเรียน มาโรงเรียนสายประจำ เรียนไม่ทันเพื่อน และด้านพฤติกรรม นักเรียนจะมีพฤติกรรมการแต่งกายผิดระเบียบ ทำทางกระด้าง ก้าวร้าว ไม่มีมีสัมมาคารวะ เบื่อหน่าย ปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวหรือเพื่อนไม่ดี มีเพื่อนน้อย มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ดิตสารเสพติด มั่วสุมแหล่งอบายมุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความกังวลใจเกี่ยวกับข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา ซึ่งในแต่ละปีมีสถิตินักเรียนเป็นจำนวนมากที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา (สันติสุข สันติศาสนสุข. 2552: 87) ศึกษาสาเหตุพบว่า นักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัว ปัญหาความยากจน มีภาระต้องดูแลช่วยเหลือคนในครอบครัว ปรับตัวเข้ากับสังคมในโรงเรียนไม่ได้ ไม่ชอบวิธีการสอนของครู ขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง และปัญหาอื่นๆ ทั้งที่เกิดจากผู้ปกครอง ที่ไม่มีความพร้อม โรงเรียนที่ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ตัวนักเรียนเองที่ขาดแรงจูงใจไม่สนใจ และหากปล่อยให้นักเรียนแม้เพียงคนเดียวหลุดออกจากระบบการศึกษานั้นหมายถึง ความสูญเสียอย่างประเมินค่าไม่ได้ทั้งในแง่เศรษฐศาสตร์ โอกาสในการพัฒนาสังคมและความรู้สึกรักของพ่อแม่ผู้ปกครองที่หวังจะให้โรงเรียนสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เด็กและเยาวชน หากโรงเรียนไม่คิดที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังปล่อยปละละเลยให้

นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา แล้วไปสร้างปัญหาให้สังคมอย่างไรๆ ก็คาดไม่ถึง โรงเรียนจะเป็นสถาบันทางสังคมที่อยู่เป็นที่พึ่งของสังคมได้อย่างไร

ด้วยสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงในด้านการเรียน และด้านพฤติกรรม ซึ่งมีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักในการบริหารจัดการให้นักเรียนที่อยู่ในระบบของโรงเรียน บรรลุเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) เพื่อให้เด็กนักเรียนที่ขาดโอกาส ได้พัฒนาทุกด้านทั้งร่างกายและจิตใจ ที่จะเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดทฤษฎีของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ได้รูปแบบที่พัฒนาแล้วไปใช้ให้เกิดคุณค่าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

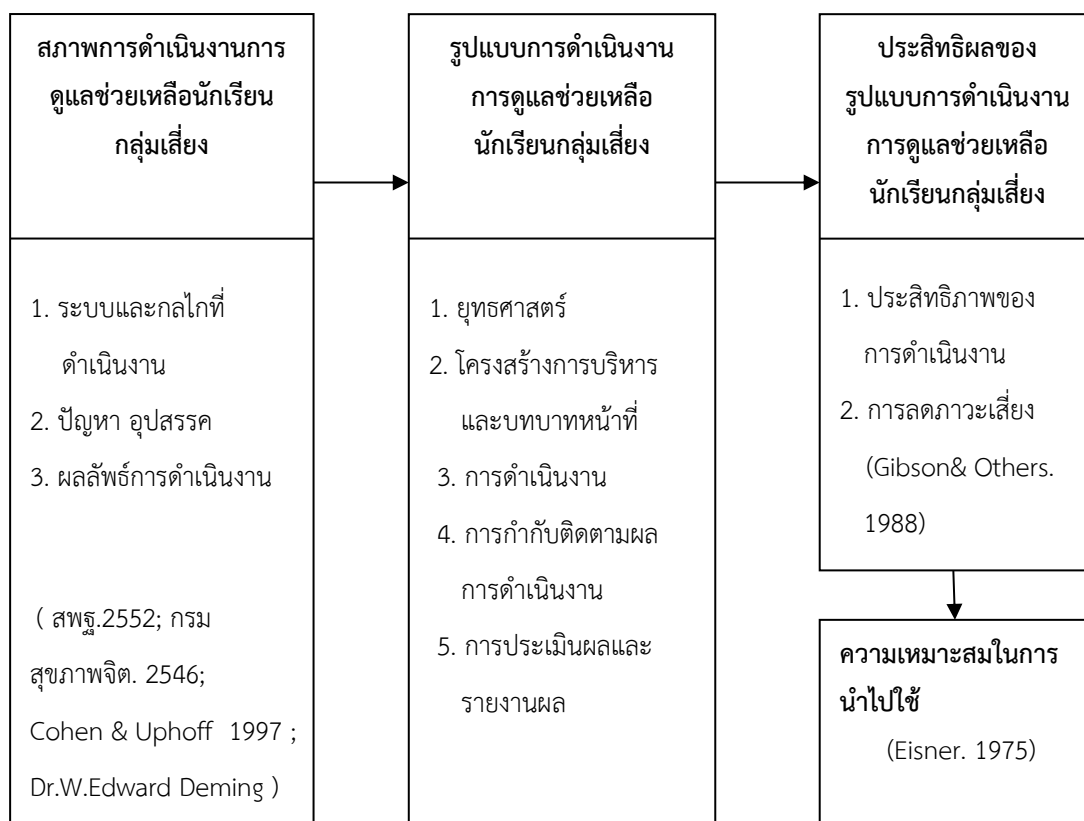
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบและสร้างรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาแนวคิดและหลักการในการวิจัย และพัฒนารูปแบบ การวิจัยโดยใช้รูปแบบมีขั้นตอนคือ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาตามสมมติฐานและการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ โดยการทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงและเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์และปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ปรีชา สามัคคี. 2552 : 14, บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 1-3) แนวคิดการตรวจสอบรูปแบบ(Eisner.1975:192-193) แนวคิดการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552, กรมสุขภาพจิต. 2546) การบริหารสถานศึกษา (เมตต์ เมตต์การุณจิต. 2553 : 248 – 255) การบริหารแบบมีส่วนร่วม

(Cohen & Uphoff. 1997 : 27 – 58) การบริหารตามวงจรคุณภาพของเดมมิง PDCA (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 21) และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Gibson& Others. 1988 : 37, 812) กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การออกแบบและสร้างรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในเขตตรวจราชการที่ 6 จำนวน 3 จังหวัด จำนวน 6 โรงเรียน เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประเด็นสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัย

ขั้นที่ 2 กำหนดรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา ด้านแนะแนวการศึกษา ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เลือกมาโดยการเจาะจงคุณสมบัติและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย จำนวน 10 คน จัดประชุมสัมมนา (Connoisseurship) เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสังเคราะห์จากผลการประชุมและนำรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน พิจารณาปรับปรุงแก้ไขได้รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยใช้แผนการทดลองแบบ (One – Shot Case Study) กับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 7 คนและนักเรียนจำนวน 11 คน โรงเรียนวัดใหม่สุคนธาราม โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือทดลองเป็นรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง .80 – 1.00 และแบบสำรวจการลดภาวะเสี่ยงของนักเรียนเป็นรายบุคคล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา ด้านแนะแนวการศึกษา ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เลือกมาโดยการเจาะจงคุณสมบัติและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความเหมาะสมในการนำรูปแบบไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแล ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง .80 – 1.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจำนวน 6 โรงเรียนตามระบบและกลไกมีการดำเนินการในด้าน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ การดำเนินงาน การกำกับติดตาม การประเมินผลและรายงานผล นอกจากนี้ยังศึกษาปัญหา อุปสรรค และผลลัพธ์การดำเนินงาน

2. การออกแบบและสร้างรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ยุทธศาสตร์การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

องค์ประกอบที่ 3 การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

องค์ประกอบที่ 4 การกำกับติดตามผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

องค์ประกอบที่ 5 ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พบว่า

3.1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีการปฏิบัติที่ได้ผลดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.39$)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติ
ได้ดี

ที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1.	การชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.40	.52	มาก
2.	การกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.40	.52	มาก
3.	การกำหนดโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.40	.52	มาก
4.	การกำหนดคุณสมบัติบุคคลเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน	4.40	.52	มาก
5.	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่	4.30	.48	มาก
6.	การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนให้มีศักยภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.20	.42	มาก
7.	การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอความเห็นชอบ แผนปฏิบัติการและงบประมาณการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.30	.48	มาก
8.	การสำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
9.	การวางแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
10.	การดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงตามที่จัดทำไว้	4.50	.53	มาก
11.	การประชุมผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อร่วมวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
12.	การประสานขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญมาคัดกรองนักเรียนที่มีความเสี่ยงด้านการเรียนรู้	4.20	.42	มาก
13.	การนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
14.	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
15.	การประเมินผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
16.	การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
รวม		4.41	.39	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีการปฏิบัติที่ได้ผลดีในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และพบว่าทุกรายการประเมินต่างก็อยู่ในระดับมากด้วย

3.2 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีภาวะเสี่ยงลดลงร้อยละ 100

4. รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.41$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

ที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
องค์ประกอบด้านยุทธศาสตร์				
1.	พัฒนานักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพตามพ.ร.บ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542	4.40	.52	มาก
2.	พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรของโรงเรียนให้มีศักยภาพ	4.50	.53	มาก
3.	สร้างเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง องค์การภาครัฐและเอกชน	4.50	.53	มาก
4.	โรงเรียนวางแผนจัดสรรงบประมาณในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.00	.47	มาก
องค์ประกอบด้านโครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่				
1.	องค์ประกอบของโครงสร้าง	4.40	.52	มาก
2.	บทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา	4.60	.52	มากที่สุด
3.	บทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.50	.71	มาก
4.	บทบาทหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงาน	4.50	.53	มาก
องค์ประกอบด้านการดำเนินงาน				
1.	สำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
2.	วางแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.50	.53	มาก
3.	ดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ได้จัดทำไว้	4.50	.53	มาก
4.	เขียนรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.20	.42	มาก
องค์ประกอบด้านการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน				
1.	นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปตามแผน	4.70	.48	มากที่สุด
2.	เสนอผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบเป็นระยะ	4.30	.48	มาก
3.	พัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	4.60	.52	มากที่สุด
องค์ประกอบด้านการประเมินผลและรายงานผล				
1.	ประเมินผลภาคเรียนละ 1 ครั้งและปลายปีการศึกษา	4.30	.48	มาก
2.	จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.60	.52	มากที่สุด
3.	จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.40	.52	มาก
รวม		4.44	.41	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) โดยความเหมาะสมของบทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปตามแผน พัฒนาการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเสี่ยง จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ต่างก็อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับรายการอื่นๆ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อค้นพบและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากข้อค้นพบของการวิจัย พบว่า รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ ยุทธศาสตร์ประยุกต์มาจากนโยบาย โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ การดำเนินการ การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน การประเมินผลและรายงานผล เพราะว่าการดำเนินงานและบริหารจัดการของสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ต้องมีระบบและกลไกในการดำเนินงานและบริหารจัดการ โดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรร่วมกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ระบบคือปัจจัยที่นำไปสู่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้แก่ ยุทธศาสตร์ โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ การดำเนินการ การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน การประเมินผลและรายงานผล และขับเคลื่อนด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ดังนี้ ในด้านการวางแผน (Plan : P) ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ยุทธศาสตร์ เป็นแนวทางในการทำงานเปรียบเสมือนแม่บทในการบริหาร ทำให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันให้บรรลุเป้าหมาย สำหรับองค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เป็นการกำหนดงานและผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน ดังนั้นการวางแผนจึงมีลักษณะเด่นคือ มีการกำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำหนดงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบ ในด้านการดำเนินงาน (Do : D) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ 3 การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างชัดเจน ลักษณะเด่นด้านการดำเนินงาน คือเป็นการปฏิบัติร่วมกันของครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างมีขั้นตอน วิธีการ และมีการบันทึก ในด้านการตรวจสอบแก้ไข (Check : C) ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 4 การกำกับติดตามผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งในองค์ประกอบนี้มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้วยการนิเทศ กำกับติดตาม มีการเสนอผลให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการดำเนินงาน ดังนั้นจุดเด่นด้านการตรวจสอบแก้ไข คือมีการตรวจสอบการดำเนินงานเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมและแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และในด้านการปรับปรุงและพัฒนา (Act : A) ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ในองค์ประกอบนี้มีการกำหนดระยะเวลาของการประเมินผล มี

การประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน มีการรายงานผลการดำเนินงาน ทำให้ด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีจุดเด่นที่มีการนำผลการประเมินมาสู่การแก้ไขปรับปรุงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เกิดซ้ำ โดยนำมาสู่การวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป ข้อค้นพบของการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของอรภร บุญรุ่ง (2548 : 1-3) กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การบริหารเชิงระบบ ตามวงจรคุณภาพ (PDCA) การทำงานเป็นทีม ในรูปคณะกรรมการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศติดตามและการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี สาริบุตร (2555 : บทคัดย่อ) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 8 ประเด็น ดังนี้ 1) มีการกำหนดเป้าหมายนโยบาย และวางแผน 2) มีการพัฒนาทีมงาน 3) มีการติดตามกำกับ 4) มีการประเมินผลและสะท้อนผลการทำงาน 5) มีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ 6) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ 7) มีสื่อ เครื่องมือในการทำงาน และ 8) มีการสร้างเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือ

2. จากข้อค้นพบของการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีการปฏิบัติที่ได้ผลดีอยู่ในระดับมากทุกรายการ เพราะมีจุดเด่นหลายด้านที่ทำให้การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีประสิทธิภาพ จากการนำรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษา นั่นคือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่นำรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงไปทดลองใช้ มีวิสัยทัศน์ มีความตั้งใจ มีความเต็มใจและมีความต้องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง พร้อมทั้งสร้างความตระหนักให้กับครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ด้านคณะครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ร่วมทำงานเป็นทีมพร้อมที่จะให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง นอกจากนี้จุดเด่นในด้านการดำเนินงานตามองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งขับเคลื่อนด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) คือ มีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน มีการจำแนกหน้าที่ของผู้ร่วมดำเนินงาน มีการติดตามการดำเนินงานโดยการนิเทศ กำกับติดตาม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนา มีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีการปฏิบัติที่ได้ผลดี สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ข: 13-25) ซึ่งได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547 : บทคัดย่อ) กล่าวถึงแนวทางแก้ไขและพัฒนา ฝ่ายบริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงานด้านการวางแผน กำหนดนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนในการปฏิบัติ การนิเทศกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผล การปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา

3. จากข้อค้นพบของการวิจัย พบว่า การลดภาวะเสี่ยงจากการใช้รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ในระดับร้อยละ 100 ของผู้อยู่ในภาวะเสี่ยง ส่งผลให้เกิดผลดีต่อนักเรียนในด้านการเรียน และครอบครัว นอกจากนี้ยังเกิดผลดีต่อโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอนและการปกครองนักเรียน เพราะมีจุดเด่นที่จะนำเสนอ ดังนี้

3.1 จากการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีการพัฒนาโดยจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ข้าราชการครูและบุคลากรของโรงเรียนทุกคนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเสี่ยงที่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอรกร บุญรุ่ง(2548 : 1-3) โรงเรียนที่ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรโดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา(ครูประจำชั้น) ให้มีความรู้ความสามารถ เทคนิคหรือทักษะต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสอดคล้องกับวนิดา ชินินุทธรวงศ์ (2544 : 13-14) กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปัจจัยหนึ่งคือการอบรมให้ความรู้และทักษะรวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษา และแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ ของนักเรียนซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3.2 มีการกำหนดบุคลากรเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูพิเศษ มีการทำงานเป็นทีม คณะครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ชินินุทธรวงศ์ (2544 : 13-14) ,สายสมร ยุวนิมิ (2545 : 74) และอรกร บุญรุ่ง (2548 : 1-3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบความสำเร็จคือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยที่ครูทุกคนต้องให้ความร่วมมือ รวมทั้งการสนับสนุนต่างๆจากโรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 23) กล่าวถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ

3.3 ในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้จัดให้มีการประชุมคณะครูร่วมกับผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อร่วมกันวางแผนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูประจำชั้นมีการติดตามกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2547 : 24) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าผู้ปกครองนักเรียนมีหน้าที่ให้การสนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการหาแนวทางการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. จากข้อค้นพบของการวิจัย พบว่า ความเหมาะสมในการนำไปใช้ ของรูปแบบการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในรายการมีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ บทบาทหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศกำกับติดตามการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปตามแผน พัฒนาการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเสนอผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง เพราะ ในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ข: 13-25) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้การดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำเป็นต้องมีการนิเทศ กำกับติดตาม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการนำปัญหา อุปสรรคมาวางแผนกันต่อเนื่อง แสดงว่าทุกรายการมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งส่งผลให้ภาวะเสี่ยงลดลง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 9) และอรกร บุญรุ่ง(2548 : 1-3) กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การบริหารเชิงระบบตามวงจรคุณภาพ(PDCA) การทำงานเป็นทีม ในรูป

คณะกรรมการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศติดตามและการประเมินผล และในรายการที่มีความเหมาะสมในระดับมากทุกรายการ มีความสำคัญรองลงมาแต่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ส่งผลต่อภาวะเสี่ยงลดลงเช่นกัน ดังนั้นรูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีความเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน และควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตรงตามสภาพความเสี่ยง

1.2 สถานศึกษาควรปรับหรือสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จะส่งผลต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยจากการใช้รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยเน้นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านอื่นๆ เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการติดยาเสพติด ด้านพฤติกรรมทางเพศ ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมสุขภาพจิต. (2544ข). **คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ: ยูเรนส์อิมเมจกรุ๊ป.

_____. (2545). **คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, ผศ. ดร. (2557,มกราคม-เมษายน). การประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching & Mentoring ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 7 (1) : 4.

ปรีชา สามัคคี. (2552). การพัฒนารูปแบบการประเมินแผนงานและโครงการในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มยุรี สาริบุตร. (2555). การพัฒนารูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุขภูมิจิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

วนิดา ชนินทุทวงศ์. (2544). **คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.

- วิสูตร ฉัตรเชิดชัย. (2547). การพัฒนารูปแบบที่มงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระ โอบอ้อม. (2547). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติสุข สันติศาสนสุข. (2552, เมษายน-มิถุนายน). จากสัปดาห์การเยี่ยมบ้านถึงการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน. วารสารวิชาการ. 12(2) : 87 – 88.
- สุวรรณา แสงสุริยฉาย. (2556,มกราคม-เมษายน). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6 (1) : 373.
- สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2546). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อปัญหาคุณภาพชีวิตและแก่วิกฤตสังคม. กรุงเทพฯ ฯ :โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ภาษาต่างประเทศ**
- Campbell, D.T.and Stanley, J.C. (1966). **Experimental and Quasi – Experimental Designs For Research**. Chicago,Il : Rand-McNally.
- Eisner, E.W.(1975). **The perceptive eye : Toward the reformation of education Evaluation**. Stanford.CA. Stanford Evaluation. Consotium. December
- Feith, Patricia Berg. (1992). **Effect of Parental Involvement on Mexican Equations Analysis**. Virginia : Polytechnic Institue and State University.
- Torsten Huzen ; & Neville , T.Postlethwaite. (1994). **The International Encyclopedia of Education**. 7thed. Great Britain : BPC Wheatons.
- Weirich, Heinz. And Koontz, Harold. (1994). **Management : A Global Perspective**. New York : McGraw Hill Book., Co.